

**Bruxelles, 17. lipnja 2026.
(OR. en)**

10300/26

**Međuinstitucijski predmet:
2024/0319 (COD)**

**AGRI 465
AGRIORG 77
AGRIFIN 113
AGRILEG 155
CODEC 1115
PE 78**

INFORMATIVNA NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o izmjeni uredaba (EU) br. 1308/2013, (EU) 2021/2115 i (EU) 2021/2116 u pogledu jačanja položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom – ishod prvog čitanja u Europskom parlamentu (Strasbourg, od 15. do 18. lipnja 2026.)

I. UVOD

U skladu s odredbama članka 294. UFEU-a i Zajedničkom izjavom o praktičnim načinima provedbe postupka suodlučivanja¹ uspostavljen je niz neformalnih kontakata između Vijeća, Europskog parlamenta i Komisije u cilju postizanja dogovora o navedenom prijedlogu u prvom čitanju.

¹ SL C 145, 30.6.2007., str. 5.

U tom je kontekstu predsjednica Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj (AGRI) Veronika VRECIŇOVÁ (ECR, CZ) u ime tog odbora predstavila kompromisni amandman (amandmani broj 149) na navedeni prijedlog uredbe, za koji je izvjestiteljica Céline IMART (EPP, FR) pripremila nacrt izvješća.

O tom je amandmanu postignut dogovor tijekom navedenih neformalnih kontakata. Nisu podneseni drugi amandmani.

II. GLASOVANJE

Na plenarnoj sjednici 16. lipnja 2026. glasovanjem je usvojen kompromisni amandman (amandman br. 149) na navedeni prijedlog uredbe. Tako izmijenjeni prijedlog Komisije predstavlja stajalište Parlamenta u prvom čitanju, koje je sadržano u njegovoj zakonodavnoj rezoluciji iz Priloga ovom dokumentu².

Stajalište Parlamenta odražava prethodni dogovor institucija. Vijeće bi stoga trebalo moći odobriti stajalište Parlamenta.

Akt bi se tada donio u formulaciji koja odgovara stajalištu Parlamenta.

² Verzija stajališta Parlamenta iz zakonodavne rezolucije označena je kako bi se obilježile promjene nastale na temelju amandmana na prijedlog Komisije. Dodaci tekstu Komisije istaknuti su *podebljanim slovima i kurzivom*. Simbolom „■” označen je izbrisani tekst.

P10_TA(2026)0199

Jačanje položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom

Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 16. lipnja 2026. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni uredaba (EU) br. 1308/2013, (EU) 2021/2115 i (EU) 2021/2116 u pogledu jačanja položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom (COM(2024)0577 – C10-0209/2024 – 2024/0319(COD))

(Redovni zakonodavni postupak: prvo čitanje)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Prijedlog Komisije upućen Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2024)0577),
 - uzimajući u obzir članak 294. stavak 2., članak 42. prvi stavak i članak 43. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u skladu s kojima je Komisija podnijela Prijedlog Parlamentu (C10-0209/2024),
 - uzimajući u obzir članak 294. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
 - uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora od 27. ožujka 2025.¹,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija od 14. svibnja 2025.²,
 - uzimajući u obzir privremeni sporazum koji je odobrio nadležni odbor u skladu s člankom 75. stavkom 4. Poslovnika te činjenicu da se predstavnik Vijeća pismom od 23. ožujka 2026. obvezao prihvatiti stajalište Europskog parlamenta u skladu s člankom 294. stavkom 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
 - uzimajući u obzir članak 60. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj (A10-0161/2025),
1. usvaja niže navedeno stajalište u prvom čitanju³;

¹ SL C, C/2025/2969, 16.6.2025., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/2969/oj>.

² SL C, C/2025/3479, 16.7.2025., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3479/oj>.

³ Ovo stajalište zamjenjuje amandmane usvojene na sjednici 8. listopada 2025. (Usvojeni tekstovi, P10_TA(2025)0214).

2. poziva Komisiju da predmet ponovno uputi Parlamentu ako zamijeni, bitno izmijeni ili namjerava bitno izmijeniti svoj Prijedlog;
3. nalaže svojoj predsjednici da stajalište Parlamenta proslijedi Vijeću, Komisiji i nacionalnim parlamentima.

Stajalište Europskog parlamenta usvojeno u prvom čitanju 16. lipnja 2026. radi donošenja Uredbe (EU) 2026/... Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni uredaba (EU) br. 1308/2013, (EU) 2021/2115 i (EU) 2021/2116 u pogledu jačanja položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 42. prvi stavak i članak 43. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

I

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom³,

¹ SL C, C/2025/2969, 16.6.2025., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/2969/oj>.

² SL C, C/2025/3479, 16.7.2025., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3479/oj>.

³ Stajalište Europskog parlamenta od 16. lipnja 2026.

budući da:

- (1) Poljoprivredni sektor, a posebno poljoprivrednici, *koji osiguravaju sigurnost opskrbe hranom*, suočavaju se s raznim izazovima. Pandemija bolesti COVID-19, *sve češća nestabilnost u svjetskoj trgovini, sve ekstremniji vremenski uvjeti* i tekući agresivni rat Rusije protiv Ukrajine doveli su do nezapamćenih povećanja poljoprivrednih ulaznih troškova povezanih s energijom i dugotrajno visoke inflacije, što je utjecalo na troškove poljoprivrednika i cijene hrane. Poljoprivrednici istodobno nastavljaju ulagati napore kako bi osigurali da je njihova proizvodnja okolišno održivija. Mnogi potrošači, već suočeni s povećanim troškovima života, sve više kupuju i troše jeftinije prehrambene proizvode. *Ti su čimbenici* dodatno destabilizirali način raspodjele dodane vrijednosti duž lanca opskrbe hranom i povećali nesigurnost poslovanja poljoprivrednika, *posebno onih s malim i srednjim poljoprivrednim gospodarstvima*, što je potaknulo prosvjede i nepovjerenje. Stoga je primjereno donijeti mjere za svladavanje tih izazova radi vraćanja *pravednosti i* povjerenja aktera u lancu opskrbe hranom, *jačanja položaja poljoprivrednika i poboljšanja njihove pregovaračke moći, među ostalim putem organizacija proizvođača i zadruga kao stvaratelja dodane vrijednosti, kao i radi zaštite prihoda poljoprivrednika i jačanja povjerenja mladih u zanimanje poljoprivrednika.*

- (2) ***Pri razvoju tržišnih standarda u pogledu oznake mjesta uzgoja i/ili podrijetla posebnu pozornost trebalo bi posvetiti specifičnom kontekstu svakog proizvoda i sektora. Trebalo bi utvrditi te oznake s obzirom na potrebu da se bolje ispune očekivanja u pogledu transparentnosti, među ostalim označivanjem zemlje podrijetla u skladu s pravilima unutarnjeg tržišta, te s obzirom na njihovu važnost za potrošače i strukturu lanca opskrbe, uzimajući pritom u obzir praktične posljedice za gospodarske subjekte i potrebu da se izbjegne nepotrebna složenost.***
- (3) Razni gospodarski subjekti u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima koji djeluju u različitim fazama proizvodnje, prerade, stavljanja na tržište, distribucije i maloprodaje razvili su sustave i oznake za promicanje poslovnih modaliteta kojima se osigurava pravedna raspodjela dodane vrijednosti poljoprivrednicima te stvaranje i održavanje kratkih lanaca opskrbe. Potrebno je utvrditi minimalne zahtjeve za korištenje neobveznih izraza kojima se opisuju ti poslovni modaliteti kako bi se povećala transparentnost i pouzdanost upotrebe tih izraza u lancu opskrbe hranom i time dopunila postojeća pravila o označivanju hrane, posebno ona iz Uredbe (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća⁴.

⁴ Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004 (SL L 304, 22.11.2011., str. 18., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1169/oj>).

- (4) U interesu povećanja povjerenja i pravednosti duž lanca opskrbe hranom, izrazi „pravedan” i „pravičan” **te izrazi koji imaju njima istovrijedno značenje** trebali bi se upotrebljavati samo za označavanje poslovnih modaliteta koji osiguravaju stabilnost i transparentnost poslovnih odnosa između poljoprivrednika i kupaca i određivanje cijena koje uključeni poljoprivrednici smatraju pravičnim **i isplativim** te koji podupiru i doprinose ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih naroda, među ostalim na način koji je u skladu s Prilogom I. Direktivi (EU) 2024/1760 Europskog parlamenta i Vijeća⁵.
- (5) Izraz „kratki lanac opskrbe” trebao bi se upotrebljavati samo za označavanje poslovnih modaliteta u kojima postoji izravna veza između poljoprivrednika i potrošača koja omogućuje izravnu razmjenu informacija o procesu proizvodnje i proizvodu, među ostalim komunikacijom na daljinu i/ili putem posrednika **u lancu opskrbe, te da potrošači mogu lako utvrditi poljoprivredna gospodarstva uključenih poljoprivrednika na kojima je sirovina proizvedena**. Alternativno, taj bi se izraz mogao upotrebljavati i ako postoji bliska veza između poljoprivrednika i potrošača u međusobnoj geografskoj blizini, među ostalim u prekograničnom kontekstu. **Geografsku blizinu trebalo bi, među ostalim, tumačiti kao kratku udaljenost ili kratko vrijeme putovanja, uzimajući u obzir geografske i demografske posebnosti država članica**. Takvom upotrebom izraza „kratki lanac opskrbe” potrošači će se potaknuti da plate cijenu koja predstavlja pravednu naknadu poljoprivrednicima za njihov proizvod, osnažit će se ruralna područja i doprinijeti razvoju **i revitalizaciji** tih područja te povećati transparentnost u pogledu podrijetla i metoda proizvodnje proizvoda. **Trebao bi se primjenjivati na proizvode koji se proizvode na jedinstvenom tržištu ili koji se stavljaju na unutarnje tržište**.

⁵ Direktiva (EU) 2024/1760 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o dubinskoj analizi za održivo poslovanje i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 te Uredbe (EU) 2023/2859 (SL L, 2024/1760, 5.7.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>).

- (6) Kako bi se bolje odražavali tržišni uvjeti, promjene u očekivanjima potrošača i napredak u području tržišnih standarda i relevantnih međunarodnih standarda, Komisiji bi trebalo ***delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) u vezi s izmjenom Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁶ dodavanjem dodatnih neobveznih izraza koji su istovrijedni izrazu „pravedan” ili „pravičan” te određivanjem*** uvjeta za upotrebu neobveznih izraza kojima se označavaju poslovni modaliteti povezani s pravednom raspodjelom dodane vrijednosti poljoprivrednicima te stvaranjem i održavanjem kratkih lanaca opskrbe, ***uzimajući u obzir sve relevantne međunarodne standarde i povezane sustave kvalitete. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu*** u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.⁷ Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće ***primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.***

⁶ Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL L 347, 20.12.2013., str. 671., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj>).

⁷ SL L 123, 12.5.2016., str. 1., http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

- (7) Države članice mogu zadržati ili uvesti nacionalno pravo kojim se utvrđuju dodatni zahtjevi za korištenje neobveznih izraza za poslovne modalitete, ali to pravo ne bi smjelo otežavati, ograničavati ni ometati upotrebu tih izraza za proizvode koji su zakonito proizvedeni ili zakonito stavljani na tržište u drugoj državi članici.
- (8) Upotreba pisanih ugovora ima ključnu ulogu za odgovornost gospodarskih subjekata te se njome jača svijest o važnosti tržišnih signala, pomaže se prilagodbi ponude potražnji, poboljšava se prijenos cijena unutar lanca opskrbe, povećava se transparentnost te se sprečavaju i suzbijaju nepoštene trgovačke prakse. Stoga bi pravila o ugovornim odnosima u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda trebalo proširiti i na proizvode osim sirovog mlijeka, pritom osiguravajući usklađenost s pravilima o ugovornim odnosima koja se primjenjuju na druge poljoprivredne sektore. ***Međutim, ovom bi se Uredbom državama članicama trebalo omogućiti da izuzmu gospodarske subjekte od obveze uključivanja pokazatelja, indeksa ili metoda izračuna konačne cijene ili klauzule o preispitivanju u svoje pisane ugovore, nakon savjetovanja s relevantnim predstavnicima poljoprivrednika ili relevantnim sektorskim organizacijama, pod uvjetom da se učinci predvidljivosti, transparentnosti i prijenosa cijena mogu postići drugim sredstvima ili da obveza uključivanja tih elemenata ne bi bila primjerena ili razmjerna iz drugih opravdanih razloga.***

- (9) *Kako bi se uzela u obzir kretanja na tržištu i istodobno održalo učinkovito tržišno natjecanje na tržištu mlijeka i mliječnih proizvoda, primjereno je povećati količinska ograničenja primjenjiva na količinu sirovog mlijeka koja je obuhvaćena kolektivnim pregovaranjem o ugovorima priznatih organizacija proizvođača, izražena kao postotak ukupne proizvodnje Unije i ukupnih količina proizvedenih i isporučenih u državi članici.*
- (10) Kako bi se povećala fleksibilnost za države članice i pojednostavnio postupak priznavanja organizacija proizvođača i tako smanjili transakcijski troškovi i poboljšala učinkovitost, primjenjivim pravilima trebalo bi omogućiti njihovo priznavanje na temelju jednog zahtjeva koji obuhvaća više sektora *ili* proizvoda, **umjesto jednog zahtjeva za svaki pojedini sektor kako je trenutačno propisano, pod uvjetom da organizacija proizvođača ispunjava uvjete koji se primjenjuju na svaki pojedini sektor za koji traži priznavanje.** Osim toga, **proizvođači ekoloških proizvoda mogu iskoristiti postojeću mogućnost osnivanja i priznavanja organizacija proizvođača kako bi poboljšali svoju suradnju.** Kriterijima za priznavanje organizacija proizvođača i njihovim statutima trebalo bi zahtijevati i da se organizacije proizvođača osnivaju na inicijativu poljoprivrednika **koji proizvode poljoprivredne proizvode iz tla, bez obzira na to upotrebljava li se metodama proizvodnje tlo ili drugi uzgojni supstrati, na primjer u staklenicima, ili iz uzgoja životinja,** te da se organizacije proizvođača kontroliraju u skladu s pravilima koja **tim** članovima poljoprivrednicima omogućuju da na demokratičan način nadziru svoju organizaciju i njezine odluke. **Države članice također bi trebale moći odlučiti da takav demokratski nadzor mogu provoditi ne samo izravno poljoprivrednici, nego i njihova udruženja, uključujući ona u obliku zadruga, pod uvjetom da ta udruženja kontroliraju poljoprivrednici.** To ne bi trebalo spriječiti druge proizvođače koji nisu poljoprivrednici **koji proizvode poljoprivredne proizvode iz tla ili iz uzgoja životinja, kao što su primarni prerađivači ili neproizvođači,** da se pridruže organizacijama proizvođača.

- (11) U cilju daljnjeg promicanja održivog razvoja, koji je temeljno načelo Ugovorâ i prioritetni cilj politika Unije, te kako bi se osigurala transparentnost, stabilnost i pravednost u poslovnim odnosima između poljoprivrednika i kupaca u cijelom lancu opskrbe, države članice trebale bi moći priznati organizacije proizvođača koje djeluju na postizanju posebnih ciljeva upotrebom neobveznih izraza za poslovne modalitete kao što su „pravedan” ili „pravičan” ili **izraza koji imaju njima istovrijedno značenje**, i izraza „kratki lanac opskrbe”.
- (12) Kako bi se poljoprivrednicima osigurao primjeren životni standard i poboljšao njihov pregovarački položaj u odnosu na prerađivače i druge aktere u lancu opskrbe te kako bi se osigurala pravednija raspodjela dodane vrijednosti duž lanca opskrbe, mogućnost pregovaranja o ugovornim uvjetima u ime njihovih članova, za dio proizvodnje ili njihovu ukupnu proizvodnju, trebalo bi proširiti na nepriznate organizacije potrošača, uključujući zadruge **ili druge istovrijedne pravne oblike priznate nacionalnim pravom, pod uvjetom da ispunjavaju kriterije za priznavanje utvrđene na razini Unije i da sudjeluju u aktivnostima utvrđenima u Uredbi (EU) br. 1308/2013, uključujući koncentriranje ponude i stavljanje na tržište proizvoda svojih članova**. Kako bi se osiguralo jednako postupanje prema članovima priznatih i nepriznatih organizacija proizvođača, ta bi mogućnost trebala podlijegati odgovarajućim ograničenjima. Osobito, tu bi mogućnost trebalo proširiti samo na nepriznate organizacije proizvođača **koje su državi članici podnijele zahtjev za priznavanje u roku od četiri mjeseca od podnošenja tog zahtjeva ili, ako ta država članica u tom razdoblju ne donese odluku, u roku od pet godina od datuma podnošenja njihova zahtjeva, osim ako država članica u međuvremenu odbije priznavanje**.

- (13) Kako bi se ojačao pregovarački položaj priznatih organizacija proizvođača i osigurao održiv razvoj poljoprivredne proizvodnje, priznatim udruženjima organizacija proizvođača trebalo bi omogućiti da pregovaraju o ugovornim uvjetima u ime svojih članova, uključujući cijenu, za proizvode koje proizvedu neki od njihovih članova ili svi njihovi članovi, čak i ako samo udruženje organizacija proizvođača stvarno ne obavlja gospodarsku djelatnost, pod uvjetom da njihovi članovi stvarno obavljaju gospodarsku djelatnost. Tu bi mogućnost trebalo dopustiti pod uvjetom da organizacije koje su članovi tih udruženja nisu istodobno članovi drugog udruženja organizacija proizvođača i da količina **proizvoda** obuhvaćenog aktivnostima tih udruženja ne premašuje **36 %** ukupne nacionalne proizvodnje **tog proizvoda u dotičnoj** državi članici. Osim toga, kako bi se održalo učinkovito tržišno natjecanje, priznatim udruženjima organizacija proizvođača ne bi trebalo omogućiti da pregovaraju o ugovornim uvjetima ako ta udruženja uključuju nepriznate organizacije proizvođača.

- (14) *Statutima organizacija proizvođača od njihovih se članova zahtijeva da ograniče članstvo na jednu organizaciju proizvođača za bilo koji dani proizvod, kako bi se uspostavila stabilnost za organizaciju proizvođača, spriječilo oportunističko ponašanje članova ograničavanjem njihove mogućnosti slobodnog plasiranja svojih količina putem različitih organizacija proizvođača te očuvala koherentnost u zastupanju njihovih članova. Istodobno, proizvođač bi trebao moći biti član različitih organizacija proizvođača ako je dotični proizvod drukčiji proizvod poljoprivrednog gospodarstva. Stoga je primjereno pojasniti da je višestruko članstvo moguće u propisno opravdanim slučajevima, pod uvjetom da su proizvodi dovoljno različiti, uzimajući u obzir, među ostalim, njihova posebna svojstva ili različitu predviđenu krajnju uporabu.*
- (15) Kako bi se spriječilo da kupci naruše pregovarački položaj organizacija proizvođača, trebalo bi uspostaviti odgovarajuće zaštitne mjere za kontakte između kupaca i članova tih organizacija proizvođača. Iako kupci mogu kontaktirati s članovima organizacija proizvođača, tim kontaktiranjem ne bi se smjeli ugroziti ciljevi organizacija proizvođača ni koncentriranje ponude i stavljanje proizvoda na tržište, *posebno ako se takav izravni kontakt s članovima organizacija proizvođača koristi za zaobilaženje zajedničke strategije organizacija proizvođača.*

- (16) Kako bi se ojačao položaj proizvođača mlijeka i mliječnih proizvoda, posebno jačanjem njihovih organizacija proizvođača, primjereno je uskladiti pravila o statutima organizacija proizvođača i proširiti primjenu tih pravila na organizacije proizvođača u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda, čime bi se poboljšalo demokratsko funkcioniranje i transparentnost.
- (17) Sektorske organizacije imaju važnu ulogu u olakšavanju dijaloga među akterima u lancu opskrbe i u promicanju najboljih praksi, tržišne transparentnosti te stabilnosti i pravednosti u poslovnim odnosima između poljoprivrednika i kupaca u cijelom lancu opskrbe. Stoga je primjereno na popis mogućih ciljeva djelovanja priznatih sektorskih organizacija uvrstiti promicanje inicijativa za uključivanje neobveznih izraza za poslovne modalitete kao što su „pravedan” ili „pravičan” ili *izraza koji imaju njima istovrijedno značenje* te izraza „kratki lanac opskrbe”.

- (18) Neke države članice zahtijevaju da sve isporuke poljoprivrednih proizvoda na njihovu državnom području budu obuhvaćene pisanim ugovorima između relevantnih stranaka. Ako država članica ne iskoristi tu mogućnost, poljoprivrednici, organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača mogu tražiti upotrebu pisanih ugovora. Međutim, zbog slabijeg pregovaračkog položaja poljoprivrednika i straha od komercijalne odmazde kupaca poljoprivrednicima i njihovim udruženjima ponekad je teško to tražiti. Kako bi se povećalo povjerenje, transparentnost i učinkovitost unutar lanca opskrbe, poljoprivrednici ***koji rade na samom početku poljoprivrednog prehrambenog lanca opskrbe i njihova udruženja***, organizacije proizvođača i udruženja organizacija proizvođača ***trebali bi*** imati koristi od upotrebe pisanih ugovora. ***Stoga bi pisani ugovori trebali biti obvezni kada poljoprivredne proizvode isporučuju poljoprivrednici koji su proizveli proizvode iz tla, bez obzira na to upotrebljava li se njihovim metodama proizvodnje tlo ili drugi uzgojni supstrati, na primjer u staklenicima, ili iz uzgoja životinja na njihovim poljoprivrednim gospodarstvima i kada prerađuju te primarne poljoprivredne proizvode. Isporuke takvih proizvoda koje obavljaju udruženja poljoprivrednika, organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača koja prerađuju ili stavljaju na tržište takve proizvode za poljoprivrednike također*** bi trebale biti obuhvaćene pisanim ugovorom.
- (19) Kako bi se bolje uzeli u obzir signali tržišta i poboljšao prijenos cijena, države članice trebale bi moći zahtijevati upotrebu pisanih ugovora za isporuku poljoprivrednih proizvoda, ***uključujući isporuke od strane drugih gospodarskih subjekata ili za druge gospodarske subjekte u lancu opskrbe hranom***, te zahtijevati da kupci upotrebljavaju pisane ponude ugovora za isporuku poljoprivrednih proizvoda. ■

(20) *Radi jednostavnosti i smanjenja transakcijskih troškova ova bi Uredba trebala uključivati određena odstupanja od obvezne upotrebe pisanih ugovora ili pisanih ponuda ugovora te omogućiti državama članicama da određene isporuke izuzmu od obvezne upotrebe pisanih ugovora odnosno pisanih ponuda ugovora. Međutim, poljoprivrednici i njihova udruženja trebali bi i dalje imati pravo tražiti pisani ugovor ili pisanu ponudu ugovora ako takva obveza ne postoji. Kako bi se očuvala uloga organizacija proizvođača i zadruga u promicanju kolektivnih pristupa i maksimalnom povećanju dodane vrijednosti za njihove članove, čime se jača položaj poljoprivrednika u lancu opskrbe, za isporuke članova njihovoj organizaciji proizvođača ili zadrugi ne bi se trebao zahtijevati pisani ugovor, pod uvjetom da su statutom dotične organizacije proizvođača ili zadruge predviđena transparentna i predvidljiva pravila o prijenosu cijena, uzimajući u obzir učinak na naknade poljoprivrednicima.*

- (21) *Kako bi se državama članicama pružila mogućnost da uzmu u obzir nacionalne ili regionalne prakse, ovom bi se Uredbom državama članicama trebalo omogućiti da proizvode koji podliježu sezonskim fluktuacijama ponude ili potražnje ili kvarenju, kao i proizvode na koje se primjenjuju tradicionalne ili običajne prodajne prakse, izuzmu od obvezne upotrebe pisanih ugovora ili pisanih ponuda ugovora. Osim toga, državama članicama trebalo bi omogućiti da određene proizvode koji nisu mlijeko i mliječni proizvodi izuzmu od obveze da budu predmetom pisanih ugovora, nakon savjetovanja s relevantnim predstavnicima poljoprivrednika ili relevantnim sektorskim organizacijama, pod uvjetom da se učinci predvidljivosti, transparentnosti i prijenosa cijena za dotične proizvode postižu drugim sredstvima ili da obveza da ti proizvodi budu predmetom pisanih ugovora ili pisanih ponuda ugovora ne bi bila primjerena ili razmjerna za te proizvode iz drugih opravdanih razloga. Ta mogućnost izuzimanja određenih proizvoda od obveze da budu predmetom pisanih ugovora trebala bi uključivati i mogućnost izuzimanja određenih proizvoda od određenih obveznih elemenata takvih pisanih ugovora. Kako bi se zaštitili poljoprivrednici, trebalo bi jasno utvrditi slučajeve u kojima se mogu odobriti takva izuzeća.*

- (22) Obveznu upotrebu pisanih ugovora za isporuku poljoprivrednih proizvoda i osnovne uvjete za njihovu upotrebu trebalo bi utvrditi na razini Unije te istodobno osigurati da se pravo stranaka da pregovaraju o svim elementima ugovora ne ograniči više nego što je to nužno. *Međutim, države članice ne bi trebalo sprečavati u donošenju mjera za suzbijanje nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima koje negativno utječu na životni standard poljoprivredne zajednice, pod uvjetom da su takve mjere primjerene i razmjerne za osiguravanje postizanja željenog cilja i usklađene s Direktivom (EU) 2019/633 Europskog parlamenta i Vijeća⁸, uključujući njezin članak 9.*
- (23) Kako bi se stranke potaknule na postizanje sporazumnog rješenja u slučaju sporova o sklapanju ili reviziji pisanog ugovora, države članice trebale bi *osigurati da* su strankama *dostupni* mehanizmi posredovanja *ili usporedivi* mehanizmi. *Takvi mehanizmi mogli bi uključivati postojeće mehanizme ili nove mehanizme koji su uspostavljeni u tu svrhu. Među ostalim, mogli bi uključivati organizacije koje predstavljaju poljoprivrednike, sektorske organizacije, akreditirane privatne službe za posredovanje ili druga neovisna tijela za rješavanje sporova. Ti bi mehanizmi trebali biti nepristrani i dobrovoljni za ugovorne stranke.* Države članice trebale bi obavijestiti Komisiju o ■ mehanizmima koji su uspostavljeni *na* njihovu državnom području ■ .

⁸ Direktiva (EU) 2019/633 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o nepoštenim trgovačkim praksama u odnosima među poduzećima u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima (SL L 111, 25.4.2019., str. 59., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/633/oj>).

- (24) Kako bi se olakšalo funkcioniranje mehanizama za prijenos cijena, ako se konačna cijena koja se plaća za isporuku poljoprivrednih proizvoda izračunava kombiniranjem različitih čimbenika utvrđenih u ugovoru, ti bi čimbenici trebali uključivati objektivne pokazatelje, indekse ili metode izračuna koje stranke mogu lako razumjeti. Kako bi se izbjeglo da poljoprivrednici budu prisiljeni sustavno prodavati proizvode po cijeni nižoj od troškova proizvodnje, pokazatelji, indeksi i metode izračuna konačne cijene trebali bi odražavati promjene tržišnih uvjeta i ***promjene relevantnih elemenata*** troškova proizvodnje isporučenih poljoprivrednih proizvoda ***koji utječu na naknade poljoprivrednicima***.
- (25) S obzirom na osjetljiv pregovarački položaj poljoprivrednika i njihovih organizacija, nedavne slučajeve znatne volatilnosti poljoprivrednih ulaznih troškova i tržišnih cijena te potrebu za učinkovitijim prijenosom cijena u okviru lanca opskrbe, ugovori ***u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda*** s trajanjem duljim od šest mjeseci ***i ugovori s trajanjem duljim od 12 mjeseci u drugim poljoprivrednim sektorima*** trebali bi uključivati klauzulu o reviziji koju mogu aktivirati poljoprivrednici ***ili*** njihove organizacije, ***na primjer u slučaju nepredviđenih okolnosti, kao što su ekstremni vremenski uvjeti, izbijanje bolesti životinja, geopolitičke napetosti ili iz bilo kojeg drugog razloga***. Takvom bi se klauzulom poljoprivrednicima trebalo omogućiti da ■ u bilo kojem trenutku ***nakon prvih šest ili 12 mjeseci, ovisno o slučaju***, zatraže reviziju elemenata ugovora i da raskinu ugovor u slučaju da se ne postigne dogovor ■. Time se ne bi smjelo dovesti u pitanje pravo stranaka da pregovaraju o drugim mogućnostima revizije ugovora.

- (26) Kako bi se povećala ugovorna transparentnost i doprinijelo pravednijim trgovačkim praksama, države članice trebale bi moći zahtijevati registraciju pisanih ugovora o isporuci poljoprivrednih proizvoda.
- (27) Određene inicijative za vertikalnu i horizontalnu suradnju u području poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda radi primjene zahtjeva koji su stroži od obveznih mogu pozitivno utjecati na cilj zajedničke poljoprivredne politike u pogledu osiguravanja primjerenog životnog standarda poljoprivredne zajednice i na cilj osiguravanja održivog razvoja Unije. Stoga se u određenim slučajevima na takve inicijative ne bi trebao primjenjivati članak 101. stavak 1. UFEU-a.
- (28) U razdobljima ozbiljne neravnoteže tržišta određene kategorije kolektivnog djelovanja privatnih gospodarskih subjekata mogu doprinijeti stabilizaciji dotičnih sektora. ***Takvo kolektivno djelovanje*** privatnih gospodarskih subjekata ***može se, na primjer, sastojati od povlačenja s tržišta ili besplatne distribucije njihovih proizvoda, među ostalim davanjem tih proizvoda dobrotvornim organizacijama.*** Kako bi se osiguralo da privatni gospodarski subjekti imaju potrebna sredstva za provedbu tih djelovanja, Komisija bi radi potpore tim djelovanjima trebala moći staviti na raspolaganje sredstva Unije iz pričuve za poljoprivredu. Države članice trebale bi usto moći dodijeliti dodatna nacionalna sredstva ***bez odgode.***

- (29) *Komisija u svojoj Komunikaciji od 19. veljače 2025. naslovljenoj „Vizija za poljoprivredu i hranu” podsjeća da je stočarstvo ključan dio poljoprivrednog sektora, konkurentnosti i kohezije Unije. Održivi stočarski sustavi ključni su za gospodarstvo Unije, održivost ruralnih područja i očuvanje okoliša i ruralnih krajobraza. Sektor stočarstva u Uniji posebno je osjetljiv na šokove i globalnu konkurenciju te mora zadovoljiti visoke standarde proizvodnje koje tržište neće uvijek nagraditi. U tom je kontekstu potrebno, u interesu proizvođača i potrošača u Uniji, priznati prirodni sastav mesa i mesnih proizvoda. Izrazi koji se odnose na meso često imaju kulturnu i povijesnu važnost. Stoga je primjereno zaštititi izraze koji se odnose na meso kako bi se povećala transparentnost na unutarnjem tržištu u pogledu sastava i hranjive vrijednosti hrane te kako bi se osiguralo da potrošači mogu donositi utemeljene odluke. Takva jasnoća posebno je važna za potrošače koji zahtijevaju određenu hranjivu vrijednost koja je tradicionalno povezana s mesnim proizvodima. Stoga bi, za potrebe i u okviru područja primjene Uredbe (EU) br. 1308/2013, „meso” trebalo značiti jestivi dijelovi životinja.*

- (30) *Nadalje, u pogledu poljoprivrednih proizvoda navedenih u Prilogu I. UFEU-u i prehrambenih proizvoda koji nisu navedeni u tom prilogu, određene bi izraze trebalo rezervirati za proizvode dobivene od mesa, ne dovodeći u pitanje tehnološke postupke koji se upotrebljavaju u proizvodnji, a kojima cilj nije u cijelosti ili djelomično zamijeniti meso ili bilo koji sastojak mesa, ili za proizvode koji imaju naziv, pri čemu se ti izrazi upotrebljavaju zajedno s jednom ili više riječi za označivanje životinjskih vrsta od kojih potječe poljoprivredni proizvod, ne dovodeći u pitanje upotrebu tih izraza za proizvode ribarstva i akvakulture kako su definirani u zakonodavnim aktima Unije o zajedničkoj organizaciji tržišta proizvoda ribarstva i akvakulture. Kako bi se uzelo u obzir da postoje određeni proizvodi koji nisu dobiveni od mesa, čija je točna priroda jasna zbog ustaljene dugoročne upotrebe izraza i koja ne uzrokuje moguću zabunu potrošača, u članku 78. stavku 3. Uredbe (EU) br. 1308/2013 trebalo bi dodati ovlast Komisije za sastavljanje popisa naziva koji bi bili dopušteni za upotrebu samostalno ili zajedno s drugim riječima, a kojim se uzima u obzir način na koji se izrazi upotrebljavaju na različitim jezicima.*
- (31) Kako bi se povećala ugovorna jasnoća za uzgajivače šećerne repe i osigurao usklađen ugovorni okvir, uzimajući pritom u obzir posebnost sektora šećerne repe, uvjete kupnje u ugovorima o isporuci šećerne repe trebalo bi uskladiti s uvjetima za upotrebu pisanih ugovora u drugim poljoprivrednim sektorima.

- (32) Uredbu (EU) br. 1308/2013 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (33) Radi jačanja položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom trebalo bi izmijeniti određene odredbe Uredbe (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća⁹ s obzirom na vrste intervencija koje postoje u određenim sektorima. Cilj je tih izmjena poljoprivrednike potaknuti da postanu ili ostanu članovi organizacija proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača priznatih na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013, s obzirom na pozitivnu ulogu organizacija proizvođača i udruženja organizacija proizvođača u jačanju pregovaračke moći proizvođača. Nadalje, kako bi se osigurala učinkovitija, ciljana potpora organizacijama proizvođača u okviru strateških planova koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a), trebalo bi predvidjeti mogućnost povećanja financijske pomoći Unije operativnim programima u određenim sektorima.

⁹ Uredba (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013 (SL L 435, 6.12.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>).

- (34) U određenim državama članicama vrijednost proizvodnje voća i povrća koju stavljaju na tržište organizacije proizvođača u odnosu na ukupnu vrijednost proizvodnje voća i povrća i dalje je znatno ispod prosjeka Unije. U okviru dostupnih financijskih poticaja države članice već mogu pružiti nacionalnu financijsku pomoć na temelju članka 53. Uredbe (EU) 2021/2115 organizacijama proizvođača u određenim regijama u kojima je stupanj organizacije proizvođača znatno ispod prosjeka Unije. Radi jačanja konkurentnosti i položaja poljoprivrednika u lancu vrijednosti i s ciljem osnivanja novih organizacija proizvođača, organizacijama proizvođača u državama članicama u kojima je stupanj organizacije proizvođača manji od 10 % tijekom tri uzastopne godine koje prethode provedbi relevantnog operativnog programa trebalo bi dodijeliti financijski poticaj u obliku povećanja financijske pomoći Unije za 10 %.
- (35) Kako bi se olakšala generacijska obnova u poljoprivrednom sektoru i potaknulo nove proizvođače da se pridruže organizacijama proizvođača u sektoru voća i povrća i u drugim sektorima iz članka 42. točke (f) Uredbe (EU) 2021/2115, trebalo bi dodijeliti poticaj mladim poljoprivrednicima i novim poljoprivrednicima koji se pridruže organizaciji proizvođača priznatoj na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013. Osobito bi trebalo biti moguće povećati za **20 postotnih bodova** financijsku pomoć Unije za rashode povezane s ulaganjima u prostorima mladih poljoprivrednika ili novih poljoprivrednika koji se *prvi put* pridružuju priznatoj organizaciji proizvođača.

- (36) S obzirom na opetovane nepovoljne klimatske prilike, prirodne katastrofe, bolesti biljaka i najezde štetnih organizama posljednjih godina, pokazalo se korisnim da organizacije proizvođača i udruženja organizacija proizvođača imaju mogućnost preusmjeriti sredstva, uključujući financijsku pomoć Unije u okviru operativnog fonda, na intervencije potrebne za otklanjanje posljedica takvih događaja. Stoga je potrebno predvidjeti mogućnost povećanja financijske pomoći Unije utvrđene u **članku 52. stavku 1., članku 62., članku 65. stavku 1. i članku 68.** Uredbe (EU) 2021/2115 s 50 % na 70 % stvarnih rashoda, podložno određenim uvjetima.
- (37) Radi potpore uspostavi vrsta intervencija u drugim sektorima iz članka 42. točke (f) Uredbe (EU) 2021/2115, državama članicama trebalo bi od 1. siječnja 2025. omogućiti dodatnu fleksibilnost za prilagodbu dodijeljenih sredstava tim sektorima. Države članice stoga bi trebale moći iskoristiti do 6 % njihovih sredstava dodijeljenih za izravna plaćanja, ***nakon procjene posljedica na razinu potpore dohotku.***

- (38) Uredbu (EU) 2021/2115 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (39) Kako bi se osiguralo da se državama članicama mogu staviti na raspolaganje sredstva Unije iz pričuve za poljoprivredu radi potpore kolektivnim djelovanjima privatnih gospodarskih subjekata u razdobljima ozbiljnih neravnoteže tržišta, mogućnost upotrebe pričuve za poljoprivredu trebalo bi proširiti na potporu kolektivnim djelovanjima ako Komisija odluči da se na ta djelovanja ne primjenjuju pravila tržišnog natjecanja.
- (40) Uredbu (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰ trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.

¹⁰ Uredba (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1306/2013 (SL L 435, 6.12.2021., str. 187., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj>).

- (41) Kako bi tržišni subjekti imali dovoljno vremena za prilagodbu i kako bi Komisija mogla ocijeniti postojeće nacionalne sustave i prakse, primjenu pravila o rezerviranju neobveznih izraza „pravedan” i „pravičan” te *izraza koji imaju njima istovrijedno značenje*, kao i izraza „kratki lanci opskrbe” trebalo bi odgoditi za dvije godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe. *Slično tome*, kako bi gospodarski subjekti prilagodili svoje ugovorne odnose novim pravilima o pisanim ugovorima *i kako bi organizacije proizvođača u sektoru mlijeka prilagodile svoje statute*, primjenu tih pravila trebalo bi odgoditi za *dvije godine* od datuma stupanja na snagu ove Uredbe. *Nadalje, kako bi se tržišnim subjektima omogućilo da prilagode svoje tržišne strategije, primjenu definicija i rezerviranih oznaka za meso i mesne proizvode trebalo bi odgoditi za tri godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe. Međutim, trebalo bi dopustiti da se proizvodi koji su proizvedeni ili uvezeni u skladu s pravilima primjenjivima prije datuma početka primjene novih pravila i dalje stavljaju na tržište, najdulje šest godina od datuma stupanja na snagu ove Uredbe ili do datuma iscrpljenja zaliha, ovisno o tome što nastupi ranije,*

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Izmjene Uredbe (EU) br. 1308/2013

Uredba (EU) br. 1308/2013 mijenja se kako slijedi:

I

1. u članku 75. stavku 3. točka (j) zamjenjuje se sljedećim:

„(j) mjesto uzgoja i/ili podrijetla”;

2. članak 78. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. mijenja se kako slijedi:

i. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) sve sektore u kojima se proizvode jestivi dijelovi životinja, a posebno sektore govedine i teletine, svinjetine, ovčetine i kozletine te mesa peradi”;

ii. točka (d) briše se;

(b) u stavku 3. dodaje se sljedeći podstavak:

„U pogledu Priloga VII. dijela I.a točke 3., Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 227. radi dopune ove Uredbe odobravanjem odstupanja kojima se dopušta upotreba oznaka rezerviranih za proizvode dobivene od mesa, za druge proizvode čija je točna priroda jasna zbog ustaljene dugoročne upotrebe izraza i koja ne uzrokuje moguću zabunu potrošača.”;

3. u dijelu II. glavi II. poglavlju I. odjeljku 1. umeće se sljedeći pododjeljak:

„Pododjeljak 3.a

Korištenje neobveznih izraza za proizvode u svim sektorima navedenima u članku 1. stavku 2.

Članak 88.a

Neobvezni izrazi za poslovne modalitete

1. Izrazi „pravedan” ili „pravičan” ili izrazi ***koji imaju njima*** istovrijedno ***značenje*** mogu se koristiti **■**, samostalno ili u kombinaciji s drugim izrazima, pri označivanju, prezentiranju, na promidžbenom materijalu ili u komercijalnim dokumentima proizvoda iz sektora navedenih u članku 1. stavku 2. koji se stavlja na tržište, ***pod uvjetom da se ti*** izrazi koriste za informiranje kupaca o postojećim modalitetima organizacije proizvodnje, distribucije ili stavljanja na tržište ***kojima se nastoji osigurati*** barem **■** sljedeće:

- (a) stabilnost, *među ostalim putem ugovora između proizvođača i kupaca*, transparentnost u odnosima između poljoprivrednika i kupaca duž lanca opskrbe *i* transparentnost *u informacijama o uključenim poljoprivrednicima*;
- (b) cijena za njihove proizvode koju uključeni poljoprivrednici smatraju pravičnom *i isplativom; i*
- (c) kolektivne inicijative kojima se nastoji ostvariti jedan ili više ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, *osobito doprinos razvoju ruralnih zajednica, posebno promicanjem kolektivnih organizacija poljoprivrednika s demokratskim upravljanjem.*

Za potrebe prvog podstavka točke (b), cijenom *se mogu uzeti u obzir relevantni dostupni podaci o troškovima proizvodnje.*

- 2. Izraz „kratki lanac opskrbe” može se koristiti, samostalno ili u kombinaciji s drugim izrazima, pri označivanju, prezentiranju, na promidžbenom materijalu ili u komercijalnim dokumentima proizvoda iz sektora navedenih u članku 1. stavku 2. koji se stavlja na tržište, pod uvjetom da *potrošači mogu lako utvrditi poljoprivredna gospodarstva uključenih poljoprivrednika na kojima je sirovina proizvedena*, a izraz se koristi za informiranje kupaca o postojećim modalitetima organizacije proizvodnje, distribucije ili stavljanja na tržište kojima se *osigurava* sljedeće:

- (a) izravna veza između poljoprivrednika i krajnjeg potrošača proizvoda, ***prema potrebi s jednim posrednikom***; ili
- (b) bliska veza ■ između poljoprivrednika i krajnjeg potrošača proizvoda, ***s ograničenim brojem posrednika, i gdje su poljoprivrednik, posrednici i krajnji potrošač proizvoda međusobno geografski blizu.***

■

3. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 227. ***radi izmjene*** ove Uredbe dodavanjem u stavak 1. ovog članka izraza istovrijednih izrazu „pravedan” ili „pravičan” ako se takvi istovrijedni izrazi koriste na tržištu za informiranje kupaca o poslovnim modalitetima iz stavka 1. ovog članka ***te radi dopune ove Uredbe utvrđivanjem dodatnih pravila ili određivanjem uvjeta za primjenu stavaka 1. i 2. ovog članka, uzimajući u obzir sve relevantne međunarodne standarde i povezane sustave certificiranja kvalitete.***
4. Države članice mogu donijeti ili zadržati nacionalna pravila kojima se utvrđuju dodatni uvjeti uz one iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) te stavka 2. točaka (a) i (b) za korištenje izraza iz tih stavaka. Takvim se pravilima ne zabranjuje, ne ograničava niti otežava korištenje izraza iz tih stavaka za proizvode koji se zakonito proizvode ili stavljaju na tržište u drugoj državi članici u skladu s uvjetima iz tih stavaka.

5. Ovim se člankom ne dovode u pitanje pravila utvrđena u Uredbi (EU) br. 1169/2011.”;
4. članak 148. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 148.

Ugovorni odnosi u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda

1. Isporuke mlijeka i mliječnih proizvoda u Uniji koje poljoprivrednici, ***uključujući udruženja poljoprivrednika, ili*** organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača isporučuju prerađivačima, otkupljivačima, distributerima ili trgovcima na malo moraju biti obuhvaćene pisanim ugovorom između tih stranaka.

Obveza iz prvog podstavka primjenjuje se samo na sljedeće:

- (a) ***poljoprivrednike koji proizvode sirovo mlijeko na svojim poljoprivrednim gospodarstvima ili prerađuju sirovo mlijeko proizvedeno na njihovim poljoprivrednim gospodarstvima u mlijeko i mliječne proizvode;***
- (b) ***udruženja poljoprivrednika, organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača koji prerađuju ili stavljaju na tržište proizvode iz točke (a).***

Takav pisani ugovor mora ispunjavati uvjete utvrđene u stavcima 4. i 8.

Nakon savjetovanja s relevantnim predstavnicima poljoprivrednika ili sektorskim organizacijama priznatima u skladu s člankom 163. stavkom 1., države članice mogu odlučiti da uključivanje pokazatelja, indeksa ili metoda izračuna konačne cijene iz stavka 4. točke (c) podtočke i. druge alineje ovog članka nije obvezno i da isporuka nije obuhvaćena zahtjevima iz stavka 4. točke (c) podtočke iii. u pogledu klauzule o reviziji ako se učinci predvidljivosti, transparentnosti i prijenosa cijena mogu postići na drugi način za dotično mlijeko ili mliječne proizvode ili da obveza uključivanja elemenata iz stavka 4. točke (c) podtočke i. druge alineje ovog članka i stavka 4. točke (c) podtočke iii. ovog članka u pogledu klauzule o reviziji ne bi bila primjerena ili razmjerna za te proizvode iz drugih opravdanih razloga.

Za potrebe ovog članka, „otkupljivač” znači poduzeće koje prevozi sirovo mlijeko od poljoprivrednika ili drugog otkupljivača do prerađivača sirovog mlijeka ili drugog otkupljivača, pri čemu se u svakoj fazi prenosi vlasništvo nad sirovim mlijekom.

2. Osim toga, države članice mogu odlučiti sljedeće:
 - (a) da isporuka mlijeka i mliječnih proizvoda ***koje isporučuju gospodarski subjekti koji nisu obuhvaćeni stavkom 1. ili koji se isporučuju tim gospodarskim subjektima*** mora biti obuhvaćena pisanim ugovorom;

- (b) **■** da *je* pisana ponuda ugovora o isporuci mlijeka i mliječnih proizvoda *obvezna*.

U pogledu pisanih ponuda ugovora iz prvog podstavka točke (b) ovog stavka dotična država članica može odlučiti da takvu ponudu daju prvi kupci mlijeka i mliječnih proizvoda ili da je daje poljoprivrednik, uključujući udruženje poljoprivrednika, ili organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača.

Ugovori iz prvog podstavka točke (a) ovog stavka ili ponude ugovora iz prvog podstavka točke (b) ovog stavka moraju ispunjavati uvjete utvrđene u stavcima 4. i 8.

3. Države članice *osiguravaju da su ugovornim strankama dostupni* posredovanje *ili usporedivi mehanizmi, uključujući postojeće mehanizme. Takvi su mehanizmi dobrovoljni za ugovorne stranke i nepristrani* kako bi obuhvatili slučajeve u kojima ne postoji *uzajamno prihvatljiv* ugovor iz stavaka 1. i 2. ili, ako postoji ugovor iz stavaka 1. i 2., *za reviziju* tog ugovora. *Ti mehanizmi mogu uključivati predstavnike organizacija poljoprivrednika.*

Države članice obavješćuju Komisiju o **■** mehanizmima *iz prvog podstavka ovog stavka koji su dostupni* na njihovu državnom području.

4. Ugovor ili ponuda ugovora iz stavaka 1. i 2.:

- (a) sastavlja se prije isporuke;
- (b) sastavlja se u pisanom obliku, među ostalim ***u elektroničkom obliku***; i
- (c) uključuje osobito sljedeće elemente:
 - i. cijenu koja se plaća za isporuku, koja je:
 - fiksna i utvrđena u ugovoru, ili
 - izračunana kombiniranjem raznih čimbenika utvrđenih u ugovoru, koji uključuju objektivne pokazatelje, indekse ili metode izračuna konačne cijene koji su lako dostupni i razumljivi i u kojima se odražavaju promjene tržišnih uvjeta i ***promjene relevantnih elemenata*** troškova proizvodnje ***koji utječu na naknade poljoprivrednicima***, isporučene količine te kvaliteta ili sastav isporučenog mlijeka ili mliječnih proizvoda; u tu svrhu države članice mogu odrediti pokazatelje, ***koji se mogu objaviti na internetu za upotrebu u ugovorima***, u skladu s objektivnim kriterijima koji se temelje na provedenim studijama o proizvodnji i lancu opskrbe hranom, ***ili uzimajući u obzir objektivne podatke iz izvora kao što su sektorske organizacije, Opservatorij EU-a za poljoprivredno-prehrambeni lanac (AFCO) ili bilo koje relevantne objektivne podatke koji su dostupni***; ugovorne stranke slobodne su pozivati se na te pokazatelje ili druge pokazatelje;

- ii. količinu sirovog mlijeka ili kvalitetu i količinu mlijeka ili mliječnih proizvoda koji će se isporučiti i vremenski raspored takvih isporuka;
 - iii. trajanje ugovora, koji može biti na određeno vrijeme ili na neodređeno vrijeme s klauzulom o raskidu, te, u slučaju ugovora s minimalnim trajanjem duljim od šest mjeseci, klauzulu o reviziji koju može aktivirati poljoprivrednik, **uključujući udruženje poljoprivrednika, ili** organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača;
 - iv. detalje o rokovima i postupcima plaćanja, **uključujući primjenu svih smanjenja dogovorenih između stranaka**;
 - v. načine otkupa ili isporuke mlijeka i mliječnih proizvoda; i
 - vi. pravila koja se primjenjuju u slučaju više sile.
5. Odstupajući od stavaka 1. i 2., pisani ugovor ili pisana ponuda ugovora nisu obvezni u sljedećim slučajevima:
- (a) ako dotično mlijeko ili mliječne proizvode isporučuje član organizacije proizvođača ili zadruga organizaciji proizvođača ili zadruzi čiji je član, pod uvjetom da se statutom te organizacije proizvođača odnosno zadruge ili pravilima i odlukama koji su predviđeni u tom statutu ili su izvedeni iz **■** njega, **predviđaju transparentna i demokratski donesena pravila, unaprijed poznata, o metodama za određivanje cijene mlijeka ili mliječnih proizvoda koje isporučuju ti članovi, uzimajući u obzir učinak na naknade poljoprivrednicima, te rokova i postupaka plaćanja**;
 - (b) ako se isporuka provodi besplatno ili u kontekstu zbrinjavanja mlijeka ili mliječnih proizvoda koji više nisu prikladni za prodaju.
6. Države članice mogu odlučiti da se pisani ugovor ili pisana ponuda ugovora nisu obvezni u jednom ili više sljedećih slučajeva:
- (a) **prvi kupac mlijeka ili mliječnih proizvoda je mikropoduzeće ili malo poduzeće u smislu Preporuke 2003/361/EZ**;

- (b) *ukupna vrijednost isporuke ili isporuka koje su dogovorile stranke ne premašuje gornju granicu koju određuje dotična država članica, a koja nije veća od 10 000 EUR;*
- (c) *sklapanje ugovora i plaćanje za mlijeko ili mliječne proizvode odvija se u trenutku isporuke;*
- (d) isporuka se odnosi na mlijeko ili mliječne proizvode koji su podložni sezonskim fluktuacijama ponude ili potražnje ili kvarenju; ili
- (e) isporuka se odnosi na mlijeko ili mliječne proizvode na koje se primjenjuju tradicionalne ili običajne prodajne prakse.

I

7. Ako u skladu sa stavkom 5. **točkom** (b) ili stavkom 6. nije obvezan pisani ugovor ili pisana ponuda ugovora, poljoprivrednik, **uključujući udruženje poljoprivrednika, ili** organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača mogu zahtijevati da bilo koja isporuka mlijeka ili mliječnih proizvoda prerađivaču, distributeru, trgovcu na malo ili otkupljivaču bude predmetom pisanog ugovora između stranaka ili pisane ponude ugovora. Takav ugovor ili ponuda ugovora mora ispunjavati uvjete utvrđene u stavku 4. i stavku 8. prvom podstavku.
8. O svim elementima ugovora o isporuci mlijeka ili mliječnih proizvoda koji se sklapaju između poljoprivrednika, **uključujući udruženja poljoprivrednika, ili** organizacija proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača i otkupljivača, prerađivača, distributera ili trgovaca na malo, uključujući elemente i njihove sastavnice iz stavka 4. točke (c), stranke slobodno pregovaraju.

Države članice mogu utvrditi jedno ili više od sljedećeg:

- (a) u pogledu pisanih ugovora iz stavka 1.:
 - i. obvezu stranaka da postignu dogovor o odnosu između određene isporučene količine mlijeka ili mliječnih proizvoda i cijene koja se plaća za tu isporuku;

- ii. minimalno trajanje, koje iznosi najmanje šest mjeseci i ne narušava pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta;
- (b) u pogledu pisanih ponuda ugovora iz stavka 2. prvog podstavka točke (b), obvezu da pisana ponuda ugovora sadržava minimalno trajanje ugovora utvrđeno nacionalnim pravom, ali koje iznosi najmanje šest mjeseci i ne narušava pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

Poljoprivrednici, **uključujući udruženja poljoprivrednika, ili** organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača mogu u pisanom obliku odbiti minimalno trajanje koje su utvrdile države članice na temelju drugog podstavka.

- 9. Države članice mogu zahtijevati da kupac mlijeka ili mliječnih proizvoda registrira pisane ugovore iz stavka 1. o isporuci dotičnog mlijeka ili mliječnih proizvoda od strane poljoprivrednika, **uključujući udruženje poljoprivrednika, ili** organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača otkupljivaču, prerađivaču, distributeru ili trgovcu na malo na njihovu državnom području.

10. Države članice koje koriste mogućnosti iz stavaka 1., 2., 6., 8. i 9. obavješćuju Komisiju o tome kako se te mogućnosti primjenjuju.
11. Komisija može donijeti provedbene akte kojima se utvrđuju mjere potrebne za ujednačenu primjenu stavaka 4. i 5. ovog članka i mjere koje se odnose na obavijesti država članica u skladu sa stavkom 10. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 229. stavka 2.

”;

5. u članku 149. stavku 2. točka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) pod uvjetom da su, za određenu organizaciju proizvođača, ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- i. količina sirovog mlijeka obuhvaćena tim pregovorima ne premašuje 7 % ukupne proizvodnje Unije;*

- ii. *količina sirovog mlijeka obuhvaćena tim pregovorima koja je proizvedena u određenoj državi članici ne premašuje 36 % ukupne nacionalne proizvodnje te države članice; i*
- iii. *količina sirovog mlijeka obuhvaćena tim pregovorima koja je isporučena u određenoj državi članici ne premašuje 36 % ukupne nacionalne proizvodnje te države članice;”;*

6. članak 152. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. mijenja se kako slijedi:

i. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) čine proizvođači iz **određenog sektora** navedenog u članku 1. stavku 2. i koje kontroliraju članovi poljoprivrednici **koji proizvode poljoprivredne proizvode iz tla ili iz uzgoja životinja**, u skladu s člankom 153. stavkom 2. točkom (c); priznavanje se može odobriti za jedan ili više određenih sektora iz članka 1. stavka 2. pod uvjetom da organizacija proizvođača ispunjava uvjete za priznavanje za sve njih;

Države članice mogu odlučiti da kontrolu od strane članova poljoprivrednika iz ove točke mogu provoditi udruženja poljoprivrednika koji proizvode poljoprivredne proizvode iz tla ili iz uzgoja životinja, pod uvjetom da ta udruženja kontroliraju ti poljoprivrednici;”;

ii. u točki (b) uvodni dio zamjenjuje se sljedećim:

„(b) su osnovane na inicijativu poljoprivrednika *koji proizvode poljoprivredne proizvode iz tla ili iz uzgoja životinja* i obavljaju najmanje jednu od sljedećih aktivnosti:”;

iii. u točki (c) podtočka vi. zamjenjuje se sljedećim:

„vi. promicanje i pružanje tehničke pomoći za korištenje proizvodnih standarda, poboljšanje kvalitete proizvoda, razvoj proizvoda sa zaštićenom oznakom izvornosti ili sa zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla ili obuhvaćenih nacionalnom oznakom kvalitete te provedba inicijativa kojima se promiču kratki lanci opskrbe ili upotreba neobveznih izraza iz članka 88.a;”;

(b) u stavku 1.a prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„1.a Odstupajući od članka 101. stavka 1. UFEU-a, organizacija proizvođača priznata na temelju stavka 1. ovog članka ili organizacija proizvođača, uključujući zadrugu ***ili bilo koji drugi istovrijedan pravni oblik priznat nacionalnim pravom***, koja je ***podnijela zahtjev za priznavanje*** i koju država članica ***još nije*** priznala kao organizaciju proizvođača, pod uvjetom da ispunjava zahtjeve iz stavka 1. ovog članka i članka 154. ove Uredbe, može planirati proizvodnju, optimizirati troškove proizvodnje, stavljati na tržište i pregovarati o ugovorima o isporuci poljoprivrednih proizvoda, u ime svojih članova za njihovu ukupnu proizvodnju ili dio proizvodnje. ***Takva organizacija proizvođača može iskoristiti to odstupanje u roku predviđenom u članku 154. stavku 4. točki (a) ove Uredbe ili, ako država članica nije donijela odluku o zahtjevu za priznavanje do kraja tog razdoblja, u roku od pet godina od datuma podnošenja zahtjeva za priznavanje, osim ako je dotična država članica odlučila odbiti priznavanje.***”;

- (c) u stavku 1.b iza prvog podstavka umeće se sljedeći podstavak:

„*Ako* udruženje organizacija proizvođača priznato na temelju članka 156. stavka 1. *ne ispunjava uvjete utvrđene u stavku 1.a drugom podstavku točkama (a) i (b) ovog članka, ali njegovi članovi ispunjavaju te uvjete, ono* također može obavljati aktivnosti iz stavka 1.a prvog podstavka ovog članka pod sljedećim uvjetima:

- (a) njegovi su članovi priznati u skladu sa stavkom 1. ovog članka;
- (b) njegovi članovi nisu članovi drugog priznatog udruženja organizacija proizvođača *u pogledu proizvoda obuhvaćenih aktivnostima iz stavka 1.a prvog podstavka ovog članka; i*

■

- (c) količina *proizvoda* obuhvaćenog aktivnostima iz stavka 1.a prvog podstavka ovog članka ne premašuje **36 %** ukupne nacionalne proizvodnje *tog proizvoda u dotičnoj državi članici.*”;

7. članak 153. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) da budu članovi samo jedne organizacije proizvođača za pojedini proizvod poljoprivrednog gospodarstva, pri čemu se pojedini proizvod odnosi na proizvode koji su dovoljno različiti, posebno na temelju njihovih svojstava ili predviđene krajnje uporabe;

međutim, države članice mogu odstupiti od ovog uvjeta u opravdanim slučajevima ako članovi proizvođači imaju dvije različite proizvodne jedinice smještene na različitim zemljopisnim područjima.”;

(b) u stavku 2. točka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) pravila koja članovima poljoprivrednicima koji proizvode poljoprivredne proizvode iz tla ili iz uzgoja životinja omogućuju da na demokratičan način nadziru svoju organizaciju i njezine odluke te njezinu računovodstvenu dokumentaciju i proračune;”; ■

(c) stavak 2.a zamjenjuje se sljedećim:

„2.a U statutu organizacije proizvođača može se predvidjeti mogućnost da članovi budu u izravnom kontaktu s kupcima, pod uvjetom da se takvim izravnim kontaktom ne ugrožavaju ciljevi djelovanja organizacije proizvođača, **uključujući** koncentriranje ponude i stavljanje proizvoda na tržište koje obavlja organizacija proizvođača. Smatra se da je koncentriranje ponude **i stavljanje proizvoda na tržište** osigurano ako organizacija proizvođača u pregovorima dogovori i odredi bitne elemente prodaje kao što su cijena, kvaliteta i količina. **Statut organizacije proizvođača koja dopušta izravni kontakt između članova i kupaca može uključivati unutarnje mehanizme kontrole i sprečavanja kako bi se osiguralo da takav izravni kontakt ne ugrožava ciljeve organizacije proizvođača, uključujući koncentriranje ponude.**”;

(d) stavak 3. **briše se**;

8. u članku 157. stavku 1. točki (c) dodaje se sljedeća podtočka:

„xvii. promicanje upotrebe neobveznih izraza iz članka 88.a.”;

9. članak 168. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 168.

Ugovorni odnosi

1. Isporuke poljoprivrednih proizvoda u Uniji iz sektora navedenog u članku 1. stavku 2., osim mlijeka i mliječnih proizvoda i šećera, koje poljoprivrednici, ***uključujući udruženja poljoprivrednika, ili*** organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača isporučuju prerađivačima, distributerima ili trgovcima na malo moraju biti obuhvaćene pisanim ugovorom između relevantnih stranaka.

Obveza iz prvog podstavka primjenjuje se samo na sljedeće:

- (a) poljoprivrednike koji proizvode poljoprivredne proizvode iz tla ili uzgoja životinja ili prerađuju takve proizvode koji su proizvedeni na njihovim poljoprivrednim gospodarstvima;***
- (b) udruženja poljoprivrednika, organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača koji prerađuju ili stavljaju na tržište proizvode iz točke (a).***

Takav pisani ugovor mora ispunjavati uvjete utvrđene u stavcima 4. i 8.

2. Osim toga, države članice mogu odlučiti sljedeće:

- (a) da isporuka poljoprivrednih proizvoda koje *isporučuju gospodarski subjekti koji nisu obuhvaćeni stavkom 1. ili koji se isporučuju tim gospodarskim subjektima* mora biti obuhvaćena pisanim ugovorom;
- (b) da *je* pisana ponuda ugovora o isporuci poljoprivrednih proizvoda *obvezna*.

U pogledu pisanih ponuda ugovora iz prvog podstavka točke (b) ovog stavka dotična država članica može odlučiti da takvu ponudu daju prvi kupci poljoprivrednih proizvoda ili može odlučiti da je daje poljoprivrednik, uključujući udruženje poljoprivrednika, ili organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača.

Ugovori iz prvog podstavka točke (a) ovog stavka ili ponude ugovora iz prvog podstavka točke (b) ovog stavka moraju ispunjavati uvjete utvrđene u stavcima 4. i 8.

3. Države članice *osiguravaju da su ugovornim strankama dostupni* posredovanje *ili usporedivi mehanizmi, uključujući postojeće mehanizme. Takvi su mehanizmi dobrovoljni za ugovorne stranke i nepristrani* kako bi obuhvatili slučajeve u kojima ne postoji *uzajamno prihvatljiv* ugovor iz stavaka 1. i 2. ili, ako postoji ugovor iz stavaka 1. i 2., *za reviziju* tog ugovora. *Ti mehanizmi mogu uključivati predstavnike organizacija poljoprivrednika.*

Države članice obavješćuju Komisiju o mehanizmima *iz prvog podstavka ovog stavka koji su dostupni* na njihovu državnom području.

4. Ugovor ili ponuda ugovora iz stavaka 1. i 2.:

- (a) sastavlja se prije isporuke;
- (b) sastavlja se u pisanom obliku, među ostalim ***u elektroničkom obliku***, i
- (c) uključuje osobito sljedeće elemente:

i. cijenu koja se plaća za isporuku, koja je:

- fiksna i utvrđena u ugovoru, ili
- izračunana kombiniranjem raznih čimbenika utvrđenih u ugovoru, koji uključuju objektivne pokazatelje, indekse ili metode izračuna konačne cijene koji su lako dostupni i razumljivi i u kojima se odražavaju promjene tržišnih uvjeta i ***promjene relevantnih elemenata*** troškova proizvodnje ***koji utječu na naknade poljoprivrednicima***, isporučene količine te kvaliteta ili sastav ispuštenih poljoprivrednih proizvoda; u tu svrhu države članice mogu odrediti pokazatelje, ***koji se mogu objaviti na internetu za upotrebu u ugovorima***, u skladu s objektivnim kriterijima koji se temelje na provedenim studijama o proizvodnji i lancu opskrbe hranom, ***ili uzimajući u obzir objektivne podatke iz izvora kao što su sektorske organizacije, Opservatorij EU-a za poljoprivredno-prehrambeni lanac (AFCO) ili bilo koje druge relevantne objektivne podatke koji su dostupni***; ugovorne stranke slobodne su pozvati se na te pokazatelje ili na druge pokazatelje koje smatraju relevantnima;

- ii. količinu i kvalitetu dotičnih poljoprivrednih proizvoda koji se mogu ili moraju isporučiti i vremenski raspored takvih isporuka;
- iii. trajanje ugovora, koji može biti ili na određeno vrijeme ili na neodređeno vrijeme s klauzulom o raskidu, te, u slučaju ugovora s minimalnim trajanjem duljim od *dvanaest* mjeseci, klauzulu o reviziji koju može aktivirati poljoprivrednik ■ , *uključujući udruženje poljoprivrednika, ili* organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača;
- iv. detalje o rokovima i postupcima plaćanja, *uključujući primjenu svih smanjenja dogovorenih između stranaka*;
- v. načine otkupa ili isporuke poljoprivrednih proizvoda; i
- vi. pravila koja se primjenjuju u slučaju više sile.

5. Odstupajući od stavaka 1. i 2., pisani ugovor ili pisana ponuda ugovora nisu obvezni u sljedećim slučajevima:
- (a) ako dotične poljoprivredne proizvode isporučuje član organizacije proizvođača ili zadruge organizaciji proizvođača ili zadruzi čiji **je** član, pod uvjetom da se statutom te organizacije proizvođača odnosno zadruge ili pravilima i odlukama koji su predviđeni u tom statutu ili su izvedeni iz **■** njega, ***predviđaju transparentna i demokratski donesena pravila, unaprijed poznata, o metodama za određivanje cijene proizvoda koje isporučuju ti članovi, uzimajući u obzir učinak na naknade poljoprivrednicima, te rokova i postupaka plaćanja;***
-
-
- (b) ako se isporuka provodi besplatno ili u kontekstu zbrinjavanja proizvoda koji više nisu prikladni za prodaju.

6. Države članice mogu odlučiti da pisani ugovor ili pisana ponuda ugovora nisu obvezni u jednom ili više sljedećih slučajeva:

- (a) *prvi kupac poljoprivrednih proizvoda je mikropoduzeće ili malo poduzeće u smislu Preporuke 2003/361/EZ;*
- (b) *ukupna vrijednost isporuke ili isporuka koje su dogovorile stranke ne premašuje gornju granicu koju određuje država članica, ■ a koja nije veća od 10 000 EUR;*
-
- (c) *isporuka i plaćanje dotičnih poljoprivrednih proizvoda odvijaju se istodobno ili, iz opravdanih razloga, najkasnije u roku od 3 radna dana;*
- (d) isporuka se odnosi na poljoprivredne proizvode koji su podložni sezonskim fluktuacijama ponude ili potražnje ili kvarenju;
- (e) isporuka se odnosi na poljoprivredne proizvode na koje se primjenjuju tradicionalne ili običajne prodajne prakse;

(f) isporuka se odnosi na poljoprivredne proizvode za koje država članica, nakon savjetovanja s relevantnim predstavnicima poljoprivrednika ili sektorskim organizacijama priznatima za relevantne sektore u skladu s člankom 158. stavkom 1., smatra da su za te proizvode ostvareni učinci predvidljivosti, transparentnosti i prijenosa cijena koji se nastoje postići stavcima 1. i 4. ovog članka ili da obveza posjedovanja pisanih ugovora ili pisanih ponuda ugovora ne bi bila primjerena ili razmjerna za te proizvode iz drugih opravdanih razloga.

I

7. Ako u skladu sa stavkom 5. **točkom** (b) ili stavkom 6. nije obvezan pisani ugovor ili pisana ponuda ugovora, poljoprivrednik, **uključujući udruženje poljoprivrednika, ili** organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača mogu zahtijevati da bilo koja isporuka poljoprivrednih proizvoda prerađivaču, distributeru ili trgovcu na malo bude predmetom pisanog ugovora između stranaka ili pisane ponude ugovora. Takav ugovor ili ponuda ugovora mora ispunjavati uvjete utvrđene u stavku 4. i stavku 8. prvom podstavku.

8. O svim elementima ugovora o isporuci poljoprivrednih proizvoda koji se sklapaju između poljoprivrednika, ***uključujući udruženja poljoprivrednika, ili*** organizacija proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača i prerađivača, distributera ili trgovaca na malo, uključujući elemente i njihove sastavnice iz stavka 4. točke (c), stranke slobodno pregovaraju.

Države članice mogu utvrditi jedno ili više od sljedećeg:

- (a) u pogledu pisanih ugovora iz stavka 1.:
 - i. obvezu stranaka da postignu dogovor o odnosu između određene isporučene količine poljoprivrednih proizvoda i cijene koja se plaća za tu isporuku;
 - ii. minimalno trajanje, koje iznosi najmanje šest mjeseci i ne narušava pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta;
- (b) u pogledu pisanih ponuda ugovora iz stavka 2. prvog podstavka točke (b), obvezu da pisana ponuda ugovora sadržava minimalno trajanje ugovora utvrđeno nacionalnim pravom, ali koje iznosi najmanje šest mjeseci i ne narušava pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

Poljoprivrednici, **uključujući udruženja poljoprivrednika, ili** organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača mogu u pisanom obliku odbiti minimalno trajanje koje su utvrdile države članice na temelju drugog podstavka.

9. Države članice mogu zahtijevati da kupac poljoprivrednih proizvoda registrira pisane ugovore iz stavka 1. o isporuci dotičnih poljoprivrednih proizvoda od strane poljoprivrednika, **uključujući udruženje poljoprivrednika, ili** organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača prerađivaču, distributeru ili trgovcu na malo na njihovu državnom području.
10. Države članice koje koriste mogućnosti iz stavaka 2., 6., 8. i 9. obavješćuju Komisiju o tome kako se te mogućnosti primjenjuju.
11. Komisija može donijeti provedbene akte kojima se utvrđuju mjere potrebne za ujednačenu primjenu stavaka 4. i 5. ovog članka i mjere koje se odnose na obavijesti država članica u skladu sa stavkom 10. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 229. stavka 2.”;

■

10. članak 210.a mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 3. mijenja se kako slijedi:

i. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) okolišni ciljevi, uključujući: ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama; održiva upotreba i zaštita krajobrazu, vode i tla, među ostalim sustavima navodnjavanja; prelazak na kružno gospodarstvo, uključujući smanjenje rasipanja hrane i recikliranje hranjivih tvari iz stajskog gnoja u organska gnojiva ili proizvodnju energije; sprečavanje i kontrola onečišćenja; te zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustavâ;”;

ii. dodaju se sljedeće točke:

- „(d) podupiranje gospodarske održivosti malih poljoprivrednih gospodarstava koja se pretežno oslanjaju na obiteljsku radnu snagu i čiji standardni prinos kako je definiran u članku 2. točki 8. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1217/2009* ne premašuje 100 000 EUR;
- (e) privlačenje i podupiranje mladih proizvođača poljoprivrednih proizvoda; ili
- (f) poboljšanje radnih i sigurnosnih uvjeta u poljoprivrednim ili prerađivačkim djelatnostima.

I

* Uredba Vijeća (EZ) br. 1217/2009 od 30. studenoga 2009. o uspostavi mreže podataka o održivosti poljoprivrednih gospodarstava (SL L 328, 15.12.2009., str. 27., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1217/oj>).”;

(b) stavak 6. zamjenjuje se sljedećim:

„Od 8. prosinca 2023. proizvođači iz stavka 1. mogu zatražiti mišljenje Komisije o sukladnosti s ovim člankom sporazuma, odluka i usklađenih praksi iz stavka 1. u vezi s provedbom standarda održivosti kojima se nastoji doprinijeti jednom ili više ciljeva utvrđenih u stavku 3. točkama (a), (b) i (c).

Od ... [dvije godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe o izmjeni] proizvođači iz stavka 1. mogu zatražiti mišljenje Komisije o sukladnosti s ovim člankom sporazuma, odluka i usklađenih praksi iz stavka 1. u vezi s provedbom standarda održivosti kojima se nastoji doprinijeti jednom ili više ciljeva utvrđenih u stavku 3. točkama (d), (e) i (f).

Komisija podnositelju zahtjeva šalje svoje mišljenje u roku od četiri mjeseca od primitka potpunog zahtjeva.

Ako Komisija u bilo kojem trenutku nakon izdavanja mišljenja utvrdi da više nisu ispunjeni uvjeti iz stavaka 1., 3. i 7. ovog članka, izjavljuje da se ubuduće na dotični sporazum, odluku ili usklađenu praksu primjenjuje članak 101. stavak 1. UFEU-a te na odgovarajući način obavješćuje proizvođače.

Komisija može promijeniti sadržaj mišljenja na vlastitu inicijativu ili na zahtjev države članice, osobito ako je podnositelj zahtjeva dostavio netočne informacije ili zloupotrijebio mišljenje.”;

■

11. u članku 222. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Tijekom razdoblja ozbiljne neravnoteže tržišta Komisija može donijeti provedbene akte kojima određuje da se članak 101. stavak 1. UFEU-a ne primjenjuje na sporazume i odluke poljoprivrednika, udruženja poljoprivrednika ili saveza tih udruženja, ili priznatih organizacija proizvođača, udruženja priznatih organizacija proizvođača i priznatih sektorskih organizacija u bilo kojem od sektora iz članka 1. stavka 2. ove Uredbe, pod uvjetom da se takvim sporazumima i odlukama ne narušava pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, strogo slijedi cilj stabilizacije dotičnog sektora te da su obuhvaćeni jednom ili više sljedećih kategorija:

(a) povlačenje s tržišta ili besplatna distribucija njihovih proizvoda;

■

- (b) transformacija i prerada;
- (c) skladištenje od strane privatnih gospodarskih subjekata;
- (d) mjere zajedničke promidžbe;
- (e) sporazumi o zahtjevima kvalitete;
- (f) zajednička kupnja ulaznih sredstava potrebnih za suzbijanje širenja štetnih organizama i bolesti životinja i bilja u Uniji ili ulaznih sredstava potrebnih za otklanjanje posljedica prirodnih katastrofa u Uniji;
- (g) privremeno planiranje proizvodnje u skladu s posebnom prirodom proizvodnog ciklusa.

Ako Komisija donese provedbene akte u skladu s prvim podstavkom ovog stavka, može odlučiti dotičnim državama članicama staviti na raspolaganje potporu Unije iz pričuve za poljoprivredu iz članka 16. Uredbe (EU) 2021/2116. Takvom financijskom potporom osiguravaju se sredstva potrebna za provedbu **bez odgode** tih sporazuma i odluka dotičnih gospodarskih subjekata.

Komisija donosi provedbene akte kojima se određuje područje primjene odstupanja iz prvog podstavka ovog stavka te, podložno stavku 3., razdoblje na koje se odstupanje primjenjuje i, ako je to primjenjivo, iznos pričuve za poljoprivredu dodijeljen dotičnoj državi članici na temelju drugog podstavka ovog stavka.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 229. stavka 2.”;

12. u članku 222.a stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Komisija može odlučiti za koje se poljoprivredne sektore navedene u članku 1. stavku 2. uspostavljaju tržišni opservatoriji Unije. Komisija može posebno razlikovati ekološku i neekološku proizvodnju unutar tih opservatorija.”;

I

13. u Prilogu VII. umeće se sljedeći dio:

„DIO I.a

Oznake mesa i mesnih proizvoda

1. *Za potrebe ovog dijela „meso” znači jestivi dijelovi životinje koji su obuhvaćeni područjem primjene ove Uredbe.*
2. *Za potrebe ovog dijela, „mesni proizvodi” znači proizvodi dobiveni od mesa, pri čemu se podrazumijeva da se mogu dodavati tvari potrebne za njihovu proizvodnju, pod uvjetom da se te tvari ne koriste kako bi se u cijelosti ili djelomično nadomjestio bilo koji sastojak mesa. Time se ne dovodi u pitanje upotreba izraza „meso” za proizvode obuhvaćene pravom Unije o zajedničkoj organizaciji tržišta u ribarstvu i akvakulturi.*
3. *U pogledu proizvoda navedenih u Prilogu I. UFEU-u kao i prehrambenih proizvoda koji nisu navedeni u tom prilogu, uz iznimku proizvoda obuhvaćenih pravom Unije o zajedničkoj organizaciji tržišta u ribarstvu i akvakulturi te drugih proizvoda navedenih u delegiranom aktu donesenom na temelju članka 78. stavka 3. drugog podstavka ove Uredbe, izraz „meso” i sljedeći izrazi rezervirani su za mesne proizvode i za proizvode koji imaju naziv, pri čemu se sljedeći izrazi upotrebljavaju zajedno s jednom ili više riječi za označivanje životinjskih vrsta od kojih potječe poljoprivredni proizvod, u svim fazama stavljanja na tržište:*

- (a) *govedina;*
- (b) *teletina;*
- (c) *svinjetina;*
- (d) *perad;*
- (e) *piletina;*
- (f) *puretina;*
- (g) *pačetina;*
- (h) *guščetina;*
- (i) *janjetina;*
- (j) *bravetina;*
- (k) *ovčetina;*
- (l) *kozletina;*

- (m) batak;*
- (n) file;*
- (o) leđa;*
- (p) potrbušina;*
- (q) but;*
- (r) rebra;*
- (s) plećka;*
- (t) koljenica;*
- (u) kotlet;*
- (v) krilo;*
- (w) prsa;*
- (x) bedro;*
- (y) prsa s donjim dijelom plećke;*

(z) *ribeye*;

(aa) *T-bone*;

(ab) *slabine*;

(ac) *slanina*;

(ad) *odrezak*;

(ae) *jetra*.

4. *Osobito, izraz „meso” i izrazi navedeni u točki 3. ovog dijela ne upotrebljavaju se za označivanje hrane koja se sastoji ili je proizvedena od kultura stanica ili tkiva dobivenog od životinja, bilja, mikroorganizama, gljiva ili algi ili koja je iz njih izolirana, u smislu Uredbe (EU) 2015/2283 Europskog parlamenta i Vijeća*.*
5. *Izraz „meso” i izrazi navedeni u točki 3. mogu se upotrebljavati zajedno za označivanje mesnih proizvoda. Također se mogu upotrebljavati i zajedno s jednom ili više riječi kako bi se označili proizvodi kojima su dodani i drugi sastojci osim sastojaka mesa, a kod kojih niti jedan sastojak ne zamjenjuje niti je namijenjen da zamijeni bilo koji sastojak mesa i u kojima je meso bitan dio u smislu količine ili određivanja karakteristika proizvoda.*

* *Uredba (EU) 2015/2283 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o novoj hrani, o izmjeni Uredbe (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 258/97 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Komisije (EZ) br. 1852/2001 (SL L 327, 11.12.2015., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/2283/oj>).”;*

14. Prilog X. mijenja se kako slijedi:

(a) u točki I. podtočke 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

- „1. Ugovori o isporuci sastavljaju se u pisanom obliku za određenu količinu šećerne repe prije njezine isporuke.
2. Ugovori o isporuci mogu biti višegodišnji. U slučaju ugovorâ s minimalnim trajanjem duljim od ***dvanaest*** mjeseci, ugovor uključuje klauzulu o reviziji koju može aktivirati poljoprivrednik, ***uključujući udruženje poljoprivrednika, ili*** organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača.”;

- (b) u točki II. podtočki 2. dodaje se sljedeći odlomak:

„Cijena se izračunava kombiniranjem raznih čimbenika utvrđenih u ugovoru, koji uključuju objektivne pokazatelje, indekse ili metode izračuna konačne cijene koji su lako dostupni i razumljivi i u kojima se odražavaju promjene tržišnih uvjeta i ***promjene relevantnih elemenata*** troškova proizvodnje ***koji utječu na naknade poljoprivrednicima***, isporučene količine te kvaliteta ili sastav isporučene šećerne repe. U tu svrhu države članice mogu odrediti pokazatelje u skladu s objektivnim kriterijima koji se temelje na provedenim studijama o proizvodnji i lancu opskrbe hranom, ***ili uzimajući u obzir objektivne podatke iz izvora kao što su sektorske organizacije, Opservatorij EU-a za poljoprivredno-prehrambeni lanac (AFCO) ili bilo koje relevantne objektivne podatke koji su dostupni***. Ti se pokazatelji mogu objaviti na internetu za upotrebu u ugovorima. Ugovorne stranke slobodne ***su*** pozivati se na te pokazatelje ili bilo koje druge pokazatelje ■ ;”

- (c) u točki III. dodaje se sljedeći odlomak:

„Ugovori o isporuci sadržavaju pravila koja se primjenjuju u slučaju više sile.”;

- (d) umeće se sljedeća točka:

„TOČKA IX.a

„Države članice mogu zahtijevati da poduzeće za proizvodnju šećera registrira pisane ugovore o isporuci prije isporuke šećerne repe.”.

Članak 2.

Izmjene Uredbe (EU) 2021/2115

Uredba (EU) 2021/2115 mijenja se kako slijedi:

1. članak 52. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 3. mijenja se kako slijedi:

„i. točka (e) zamjenjuje se sljedećim:

(e) organizacije proizvođača na tržište stavljaju manje od 20 % proizvodnje voća i povrća u državi članici; ta se stopa stavljanja na tržište izračunava, za svaku godinu trajanja operativnog programa, kao vrijednost proizvodnje voća i povrća koja je ostvarena u dotičnoj državi članici i koju su na tržište stavile organizacije proizvođača priznate na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013 tijekom razdoblja koje odgovara referentnom razdoblju utvrđenom u delegiranim aktima donesenima na temelju članka 45. točke (c) (vrijednost proizvodnje stavljene na tržište), podijeljena s ukupnom vrijednošću proizvodnje voća i povrća koja je ostvarena u toj državi članici u istom razdoblju;”;

ii. ■ dodaje se sljedeća točka:

„(i) organizacija proizvođača ili udruženje organizacija proizvođača provodi operativni program u državi članici u kojoj je stupanj organizacije proizvođača u sektoru voća i povrća manji od 10 % tijekom tri uzastopne godine koje prethode provedbi operativnog programa; stupanj organizacije izračunava se kao vrijednost proizvodnje voća i povrća koja je ■ ostvarena u dotičnoj državi članici i koju su na tržište stavile organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača priznati na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013 *tijekom tri uzastopne godine koje prethode provedbi operativnog program*, podijeljena s ukupnom vrijednošću proizvodnje voća i povrća koja je ostvarena u toj državi članici *u istom razdoblju*”;

(b) umeće se sljedeći stavak:

„5.a Ograničenje od 50 % predviđeno u stavku 1. ovog članka povećava se na **70%** za rashode povezane s ciljevima iz članka 46. točke (a), (b) ili (c) ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) rashodi se odnose na ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu iz članka 47. stavka 1. točke (a) koja provode mladi poljoprivrednici ili novi poljoprivrednici koji se *prvi put* pridružuju organizaciji proizvođača priznatoj na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013 ■ ;

(b) ulaganja iz točke (a) provode se u prostorima takvih mladih poljoprivrednika ili novih poljoprivrednika u okviru njihova prvog operativnog programa *ili tijekom tri godine nakon datuma na koji su se ti mladi poljoprivrednici ili novi poljoprivrednici pridružili organizaciji proizvođača. ■*”;

(c) dodaje se sljedeći stavak:

„7. ■ Ograničenje od 50 % predviđeno u stavku 1. povećava se na 70 % stvarnih rashoda nastalih u određenoj godini za operativne programe koje provode organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača i koji su u toj godini pogođeni nepovoljnim klimatskim prilikama, prirodnim katastrofama, bolestima biljaka ili naježdama štetnih organizama koje trebaju utvrditi države članice, *pod uvjetom da se povećanje odobrava samo ako gubici premašuju prag od najmanje 30 % prosječne godišnje proizvodnje organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača u prethodnom trogodišnjem razdoblju ili trogodišnjeg prosjeka koji se temelji na prethodnom petogodišnjem razdoblju, isključujući najvišu i najnižu vrijednost. ■*”;

2. u članku 62. dodaje se sljedeći stavak:

„4. Ograničenje od 50 % predviđeno u stavku 2. povećava se na 70 % stvarnih rashoda nastalih u određenoj godini za operativne programe koje provode organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača i koji su u toj godini pogođeni nepovoljnim klimatskim prilikama, prirodnim katastrofama, bolestima biljaka ili najezdama štetnih organizama koje trebaju utvrditi države članice, pod uvjetom da se povećanje odobrava samo ako gubici premašuju prag od najmanje 30 % prosječne godišnje proizvodnje organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača u prethodnom trogodišnjem razdoblju ili trogodišnjeg prosjeka koji se temelji na prethodnom petogodišnjem razdoblju, isključujući najvišu i najnižu vrijednost.

3. u članku 65. stavku 1. dodaje se sljedeća točka:

„(e) 70 % stvarnih rashoda nastalih u određenoj godini za operativne programe koje provode organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača i koji su u toj godini pogođeni nepovoljnim klimatskim prilikama, prirodnim katastrofama, bolestima biljaka ili najezdama štetnih organizama koje trebaju utvrditi države članice, pod uvjetom da se povećanje odobrava samo ako gubici premašuju prag od najmanje 30 % prosječne godišnje proizvodnje organizacije proizvođača ili udruženja organizacija proizvođača u prethodnom trogodišnjem razdoblju ili trogodišnjeg prosjeka koji se temelji na prethodnom petogodišnjem razdoblju, isključujući najvišu i najnižu vrijednost.”;

4. u članku 68. umeće se sljedeći stavak:

„2.a Članak 52. stavak 3. točke od (a) do (d) i točke (f), (g) i (h) te članak 52. stavci 5.a i 7. primjenjuju se *mutatis mutandis*.“;

5. u članku 88. stavak 7. zamjenjuje se sljedećim:

„7. Od 1. siječnja 2025. države članice mogu preispitati svoje odluke iz stavka 6. ovog članka u sklopu zahtjeva za izmjenu svojih strateških planova u okviru ZPP-a podnesenog u skladu s člankom 119. te mogu odlučiti da će iskoristiti do 6 % sredstava dodijeljenih za izravna plaćanja utvrđenih u Prilogu V., ako je to relevantno, nakon odbitka sredstava dodijeljenih za pamuk utvrđenih u Prilogu VIII., za vrste intervencija u drugim sektorima iz glave III. poglavlja III. odjeljka 7.

Iznos koji odgovara postotku dodijeljenih sredstava država članica za izravna plaćanja iz prvog podstavka ovog stavka i koji se upotrebljava za vrste intervencija u drugim sektorima za određenu financijsku godinu smatra se dodijeljenim sredstvima država članica po financijskoj godini za vrste intervencija u drugim sektorima.“.

Članak 3.

Izmjena Uredbe (EU) 2021/2116

U članku 16. stavku 1. drugom podstavku Uredbe (EU) 2021/2116 točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) izvanredne mjere na temelju članaka 219., 220., 221. i 222. Uredbe (EU) br. 1308/2013.”.

Članak 4.

Prijelazne mjere

Proizvodi koji nisu u skladu s oznakama navedenima u dijelu I.a Priloga VII. Uredbi (EU) br. 1308/2013 i koji su proizvedeni u Uniji ili uvezeni u Uniju prije datuma početka primjene tamo navedenih pravila o oznakama mogu se nastaviti stavljati na tržište do iscrpljenja zaliha ili do ... [šest godina od datuma stupanja na snagu ove Uredbe o izmjeni], ovisno o tome što nastupi ranije.

Članak 5.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 1. *točke 3. i 4., točka 7. podtočka (d) te točke 9. i 14.* primjenjuju se ■ od ... [dvije godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe o izmjeni].

Članak 1. *točka 13.* primjenjuje se od ... [tri godine od datuma stupanja na snagu ove Uredbe o izmjeni].

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u ...

Za Europski parlament

Za Vijeće

Predsjednica

Predsjednik/Predsjednica
